

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом ректора Національної академії
Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
від «08» грудня 2020 року № 251

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ЕТИКУ
АКАДЕМІЧНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН У НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ
ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Схвалено рішенням Вченої ради
Національної академії від
27 листопада 2020 року, Протокол № 4.
Введено в дію наказом ректора
№ 251 від 08 грудня 2020 року

1. Загальні положення

1.1 Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Національній академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького (далі – Положення, Національна академія) визначає академічну доброчесність засадничою цінністю освітнього процесу, закріплює принципи забезпечення академічної доброчесності, норми та правила етичної поведінки учасників освітнього процесу, заходи щодо попередження порушень академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності, порядок виявлення порушень академічної доброчесності.

1.2 Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про захист суспільної моралі», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Рекомендацій для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності, затверджених рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29 жовтня 2019 року (протокол № 11), Статуту Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Положення про організацію освітнього процесу в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, інших нормативно-правових актів чинного законодавства України та Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького.

1.3 Положення спрямоване на дотримання високих професійних стандартів в усіх сферах діяльності Національної академії, забезпечення честі, гідності, взаємної поваги і довіри, рівноправності та толерантності усіх учасників освітнього процесу шляхом дотримання принципів та загальноприйнятих норм щодо етичної поведінки усіма учасниками освітнього процесу.

1.4 Забезпечення академічної доброчесності є невід’ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти в Національній академії, тому дія цього Положення поширюється на всю академічну спільноту і є для неї обов’язковою до виконання.

1.5. Система забезпечення академічної доброчесності включає в себе:

- 1) заходи, спрямовані на ознайомлення здобувачів вищої освіти із поняттям і вимогами академічної доброчесності, зокрема, вимогами до виконання письмових робіт;
- 2) підписання Декларації про дотримання академічної доброчесності, передбаченої п. 4.3 цього Положення;
- 3) механізм виявлення порушень академічної доброчесності;
- 4) порядок притягнення учасників освітнього процесу до академічної відповідальності.

2. Поняття академічної доброчесності та види її порушень

2.1 Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою

забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2.2 Забезпечення академічної доброчесності в Національній академії базується на принципах верховенства права, демократизму, законності, справедливості, толерантності, наукової сумлінності, професіоналізму, партнерства і взаємодопомоги, взаємоповаги і довіри, відкритості й прозорості, відповідальності, нульової толерантності до будь-яких проявів шахрайства та корупції.

2.3 Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

2.4 Види академічного плагіату:

– копіювання;

– перефразування;

– компіляція;

– використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;

– подання як власних робіт (дисертацій, монографій, навчальних посібників, статей, тез, звітів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есе, рефератів тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

3. Складові академічної доброчесності, норми та правила етичної поведінки учасників освітнього процесу

3.1 Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- дотримання загальноприйнятих етичних норм;
- демократичні відносини між представниками академічної спільноти;
- об'єктивне оцінювання знань та вмінь здобувачів освіти;
- дотримання вимог наукової сумлінності в усіх видах наукової та освітньої діяльності;
- принципове реагування на всі порушення цього Положення;
- використання в освітній або науковій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації та сумлінне посилення на них;
- уникнення фальсифікування або фабрикування інформації, наукових результатів з їх наступним використанням у роботі (курсів, кваліфікаційній тощо);
- виключення із практики академічної діяльності проявів хабарництва за отримання будь-яких переваг у освітній або дослідницькій діяльності;
- відповідальність за порушення академічної доброчесності.

3.2 Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- дотримання загальноприйнятих етичних норм;
- використання в освітній або науковій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації та сумлінне посилення на них;
- уникнення фальсифікування або фабрикування інформації, наукових результатів з їх наступним використанням у роботі (курсів, кваліфікаційній тощо);
- принципове реагування на всі порушення цього Положення;
- відповідальність за порушення академічної доброчесності.

3.3 Норми та правила етичної поведінки педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників:

- поважати права та свободи здобувачів вищої освіти і колег відповідно до українських та міжнародних правових норм, суспільної моралі та професійної етики;

- бути носієм моралі, її виразником і захисником, прикладом високої культури, професійної майстерності й здорового способу життя;

- сповідувати принципи академічної свободи та відповідальності у педагогічній, науково-дослідницькій та виховній діяльності;

- діяти відкрито і прозоро у всіх сферах академічного життя;

- постійно працювати над підвищенням свого професійного, інтелектуального, культурного рівня, проявляти ініціативу, відповідальне ставлення та творчий підхід до виконання службових обов'язків, передавати свій досвід колегам;

- зміцнювати культуру наукової сумлінності у всіх видах наукової діяльності, дотримуючись етичних норм. Усвідомлювати відповідальність за виникнення небезпеки для окремої людини, суспільства, економіки або природи, яку може заподіяти застосування неперевіраних нових наукових знань;

- забезпечувати бездоганну чесність та прозорість на всіх стадіях наукового дослідження, вважати неприпустимим прояви академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману, хабарництва, необ'єктивного оцінювання;

- практикувати інноваційні педагогічні технології, спрямовані на гармонійне поєднання світоглядних, комунікаційних, компетентнісних аспектів, розвиток активного інтелекту й соціальної корисності особистості;

- науково обґрунтовувати використання віртуальних технологій в освітньому процесі, не допускати проявів шкідливого впливу на свідомість людини, експлуатації її інтелекту, підміни істинного знання віртуальним захопленням;

- формувати гнучкі науково-освітні програми й курси, адаптовані у середовище сучасних інформаційно-комунікаційних технологій і освітніх практик, дотримуючись принципу інформаційної цінності та етики;

- сумлінно проводити на високому професійному рівні кожне заняття, не допускати безпринципності в освітньому процесі, дотримуючись педагогічного такту. Формувати на заняттях дух взаємного порозуміння та доброзичливості;

- об'єктивно оцінювати знання здобувачів вищої освіти, не допускаючи особистої неприязні, впливу родини, друзів чи службових осіб;

- поважати думку здобувачів вищої освіти, підтримувати пропозиції, спрямовані на утвердження академічних чеснот. Підтримувати здобувачів вищої освіти у наукових починаннях і сприяти розкриттю їх наукового потенціалу;

- не створювати здобувачам вищої освіти на заняттях або під час різних форм контролю (іспитів, заліків, захистів кваліфікаційних робіт тощо) сприятливих умов для списування, використання недозволених матеріалів, фальсифікації даних;

- провадити просвітницьку роботу, виховувати сучасних професіоналів на засадах гуманізму та патріотизму.

3.4 Норми та правила етичної поведінки здобувачів вищої освіти:

- усвідомлювати своє покликання як здобувача вищої освіти Національної академії оволодіти спеціальністю і бути корисним суспільству;
- гідно нести звання здобувача вищої освіти Національної академії, представляти свій навчальний заклад, захищати його честь і сприяти створенню його позитивного іміджу;
- сповідувати принципи академічної свободи, інтелектуальної самостійності та відповідальності. Ініціювати пропозиції, спрямовані на удосконалення навчальної та виховної роботи, гуманізацію освітнього процесу та організацію внутрішнього життя академічної спільноти;
- підтверджувати свій рівень сумлінності в освітньому процесі: виконувати графік навчального процесу, своєчасно складати заліки та іспити, виконувати кваліфікаційні роботи;
- не допускати проявів академічної нечесності: прохання про сприяння, надання або отримання допомоги від третіх осіб під час складання будь-якого виду підсумкового контролю; наклепи на інших здобувачів вищої освіти та викладачів; використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної чи вищої оцінки; списування під час написання контрольної роботи, модуля, складання заліку, іспиту;
- не пропонувати неправомірну винагороду викладачам при оцінюванні результатів виконання навчальних, кваліфікаційних дослідницьких завдань тощо;
- не допускати хибного трактування колективізму під час контрольної роботи, іспиту, заліку. Не копіювати в інших здобувачів вищої освіти звітів, лабораторних робіт, комп'ютерних програм, курсових проектів (робіт) тощо;
- сповідувати культуру наукової сумлінності під час здійснення всіх видів наукової діяльності, не допускати плагіату в наукових та кваліфікаційних працях;
- не здійснювати самовільно аудіо чи відео запису навчальних лекцій;
- поважати викладача як людину, особистість, педагога і співпрацювати для утвердження академічних чеснот, розвитку науково-освітніх новацій і захисту суспільної моралі;
- розвивати в собі лідерські якості, вміння працювати в команді та духовно-інформаційну мобільність;
- дотримуватись культури поведінки й спілкування, відстоювати морально-етичні принципи і стандарти, цивілізовані підходи і норми світосприйняття;
- бути зібраним, охайним, шляхетним у буденному житті, підтримувати відповідний зовнішній вигляд;
- створювати і підтримувати сприятливий морально-психологічний клімат в академічному середовищі, бути толерантним;
- проявляти активну життєву позицію; бути ініціативним у всіх сферах життя академічної спільноти Національної академії;
- бережливо ставитися до майна Національної академії та її інфраструктури, дотримуватися чистоти і порядку в усіх приміщеннях Національної академії і на її території.

4. Запобігання порушенням академічної доброчесності

4.1 Система запобігання порушенням академічної доброчесності в Національній академії включає:

- формування свідомої академічної спільноти із нульовою толерантністю до будь-яких порушень академічної доброчесності;
- створення умов, які унеможливають прояви академічної недоброчесності.

4.2 Механізмом системи запобігання порушенням академічної доброчесності в Національній академії є діяльність Групи сприяння академічній доброчесності, яка у своїй діяльності керується Положенням про Групу сприяння академічній доброчесності в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

4.3 Особи, які набули статусу здобувача вищої освіти Національної академії, впродовж місяця з моменту набуття такого статусу мають підписати Декларацію про дотримання академічної доброчесності:

Я, (П. І. Б.), розпочинаючи навчання в Національній академії, зобов'язуюсь дотримуватись основних принципів академічної доброчесності і визнаю академічну доброчесність засадничою цінністю Національної академії.

Я не буду отримувати і не буду надавати недозволеної допомоги та не вдаватимусь до жодних інших нечесних дій під час виконання кожного навчального завдання.

Текст Декларації підписується здобувачем вищої освіти та зберігається у його особовій справі. Підписанням Декларації здобувач вищої освіти підтверджує, що він ознайомлений із нормативними актами Національної академії, які регулюють питання академічної доброчесності.

5. Порядок виявлення порушень академічної доброчесності

5.1 Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- навчальні та кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти;
- науково-методичні праці, монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації Вченої ради Національної академії до видання;
- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів тощо) Національної академії;
- дисертаційні роботи і автореферати.

5.2 Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі оцінювання робіт щодо їх зарахування, або на підготовчому етапі щодо їх оприлюднення чи захисту.

5.3 Перевірку на академічний плагіат навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти здійснює безпосередньо викладач або керівник кваліфікаційної роботи на етапі заключної перевірки роботи.

5.4 Викладач, оцінюючи письмову роботу здобувача вищої освіти і зафіксувавши наявність плагіату, зобов'язаний не зараховувати дану роботу та письмово поінформувати протягом двох робочих днів про виявлений факт плагіату начальника (завідувача) кафедри, на якій він працює.

5.5 Начальник (завідувач) кафедри, на якій виявлено факт плагіату, інформує

начальника (декана) факультету, на якому навчається здобувач вищої освіти, а також органи студентського самоврядування.

5.6 Начальник факультету, на якому навчається здобувач вищої освіти, щодо роботи якого зафіксовано факт наявності плагіату, реалізує норми Положення про Комісії з академічної доброчесності і Комісію з етики та управління конфліктами в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького.

5.7 Перевірку навчально-методичних і наукових праць педагогічних, науково-педагогічних або наукових працівників на наявність факту плагіату здійснюють відповідальні особи відповідних наукових підрозділів Національної академії.

5.8 У разі виявлення факту плагіату керівник наукового підрозділу реалізує норми Положення про Комісії з академічної доброчесності і Комісію з етики та управління конфліктами в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького.

5.9 Усі учасники освітнього процесу мають право на незаборонені законодавством способи оскарження звинувачень в порушенні норм академічної доброчесності.

6. Кінцеві положення

6.1 Це Положення погоджується з органами студентського самоврядування, затверджується рішенням Вченої ради Національної академії і вводиться в дію наказом ректора Національної академії.

6.2 Зміни та доповнення до Положення погоджуються з органами студентського самоврядування, затверджуються рішенням Вченої ради Національної академії і вводяться в дію наказом ректора Національної академії.